

Наше Слово

УКРАЇНСЬКИЙ
ТИЖНЕВИК
TYGODNIK
UKRAIŃSKI
UKRAINIAN
WEEKLY

Рік LIX № 45 (3508) Варшава, 10 листопада 2024 року, Ціна / Cena 5 zł (vat = 8%) INDEKS 366609 ISSN 0027-8254 Інтернет-версія газети nasze-slowo.pl

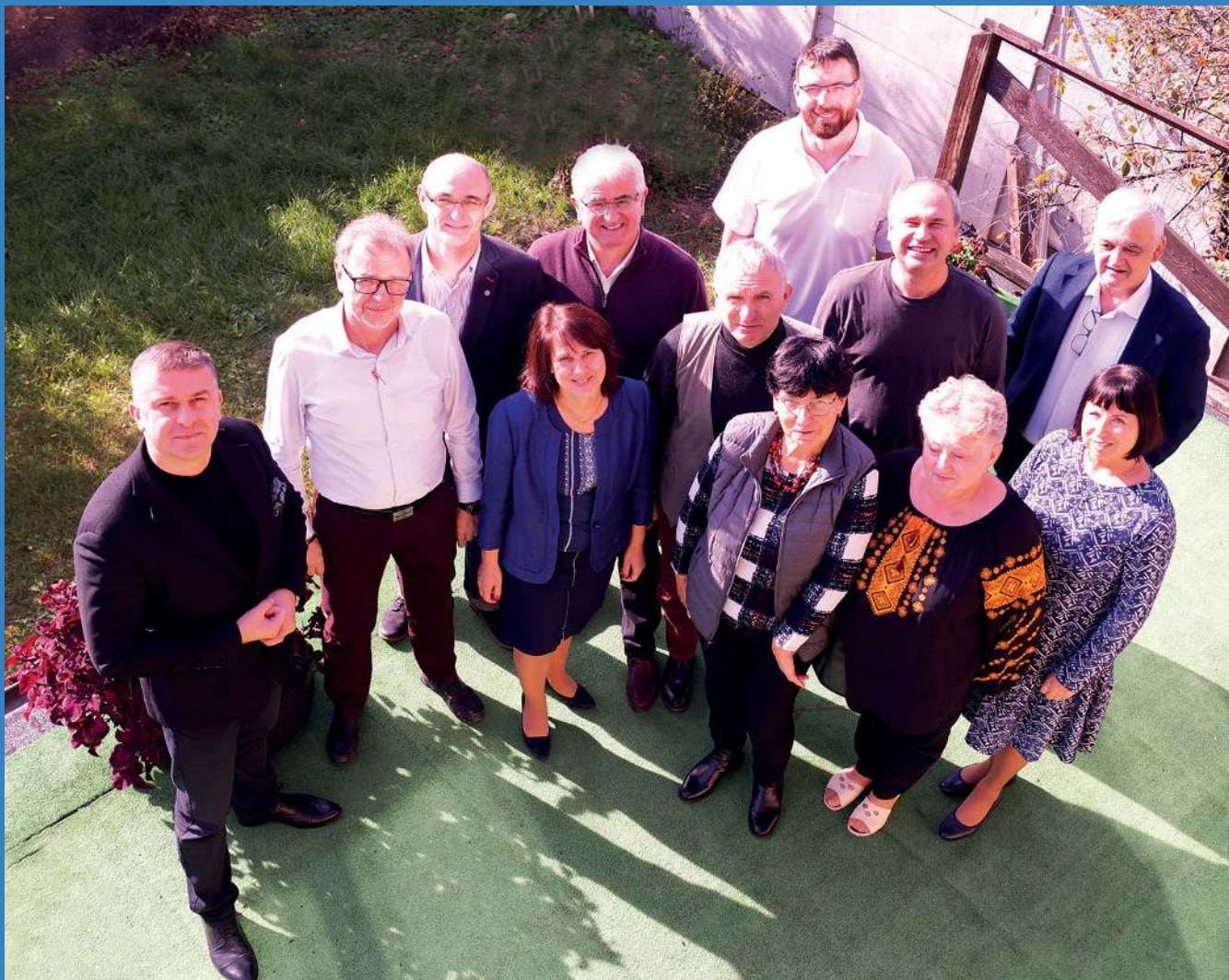


Фото Павла Лози

Засідання Головної ради ОУП. с. 2

У Кошаліні відзначили 50-ліття монашого дому
сестер служебниць НДМ. с. 8

Театр, пісня і танець:
на Підляшші відбулася «Підляська осінь». с. 12



Павло ЛОЗА

Фото автора статті

Засідання Головної ради ОУП: про що говорили



Фінансування і реалізація проєктів на 2025 рік, а також ситуації у відділах Об'єднання – це два основні питання, які обговорили на засіданні Головна рада Об'єднання українців у Польщі. Зустріч очільників відділів ОУП відбулася 19-20 жовтня у Варшаві.

Фінанси і реалізація проєктів

Це була перша зустріч за чотири роки, проведена в «живому» форматі. Попередні зустрічі членів Головної ради ОУП проходили онлайн, зокрема через пандемію.



Марія Білас та Іван Пік

Розмова учасників Головної ради стосувалася переважно реалізації культурних проєктів, що отримують фінансування з державного бюджету. Учасники обговорили проблеми з управлінням проєктами та звітністю, підкреслюючи відмінності в процедурах і вимогах на місцевому та центральному рівнях.

Однією з головних проблем, на яку вказали члени управи ОУП, є те, що управління проєктами, разом із документацією та звітністю, породжує великі фінансові витрати й проблеми.

– Ми до 2022 року думали, що маємо дуже багато роботи в бухгалтерії. Після початку повномасштабної війни, коли ми різним чином долучилися до допомоги Україні та біженцям, вийшло, що роботи в бухгалтерії стало більше втричі, – сказав голова організації Мировслав Скірка та додав, що через це збільшилися витрати на обчислення фінансів, але передусім зросла кількість роботи.

Ще однією проблемою, яка виникала, стала необхідність проведення тендерних процедур та збору пропозицій, що забирає час та додає бюрократичної роботи.

Голова Поморського відділу ОУП Єлисавета Кремінська зазначила, що, на жаль, Об'єднання, діяльність якого великою мірою фінансована з державного бюджету, не має таких можливостей, як інші фонди.

– Один із фондів у Гданську користується допомогою п'яти бухгалтерів. Крім того, його члени проходять навчання. Поки ми отримуємо фінансування з державного бюджету, радше не матимемо таких можливостей, – зазначила Єлисавета Кремінська.

— Під час засідання члени організації порушували теж питання оформлення документів, розрахунків, труднощів з отриманням фінансування. Проте низький бюджет, високі адміністративні витрати та неефективні механізми фінансування – це лише деякі з проблем, які ускладнюють реалізацію часто цінних культурних ініціатив.

Зміна покоління

Під час зустрічі члени Головної ради також звернули увагу на необхідність професіоналізації управління організацією, зокрема в питаннях бухгалтерського обліку та звітності. Розмови стосувалися багатьох питань як формальних, так і юридичних, а також проблем із внутрішньою організацією, обговорили й майбутні кадри.

– Потрібні нові кадри, бо наше покоління, яке зараз в управі, буде йти на пенсію, – сказала Стефанія Лайкош, яка багато років в Об'єднанні займається, зокрема, питанням розрахунків та фінансової звітності для ґрантодавців.

Те, що настає зміна поколінь, багато в чому показала дискусія, на якій голови відділів говорили про звітно-виборчу кампанію у своїх регіонах.

Під час зустрічі голови Щецінського, Кошалінського, Поморського, Мазурського, Перемиського та Сяніцького відділів розповідали про ситуацію у своїх місцевостях. Як виявилось, у більшості гуртків, підпорядкованих цим відділам, уже відбулися збори та вибори нового керівництва.

Голови Поморського та Сяніцького відділів оголосили, що, дуже ймовірно, більше не балотуватимуться на цю посаду. Наразі тривають співбесіди з потенційними кандидатами. Подібна ситуація може статися в Щецінському відділі.

– Моя перспектива як голови Щецінського відділу – це теж остання каденція, – заявив Іван Сирник, який додав, що реальну кількість членів у регіональних структурах ОУП необхідно оновити.

– Якщо на збори гуртка приходять 20% його членів, то що робити з гуртком? – запитав діяч ОУП зі Щеціна. – Мусить бути селекція, бо деякі наші члени повийжджали, де-хто навіть перебуває за кордоном. З іншого боку, є деякі нові особи, українці, які вже мають польське громадянство і приєднуються до нас.

Під час зустрічі учасники організації обговорили зміни, які варто внести у статут, щоб до роботи структур ОУП могло долучитися більше суспільно активних українців, які приїхали до Польщі з України.

Через відсутність представників Лігницького, Любуського та Ольштинського відділів ОУП не обговорювали ситуацію в цих регіонах.

Сьогодні через брак коштів на штатні посади організація змушена здебільшого покладатися на роботу волонтерів. Тому на засіданні у Варшаві йшлося й про необхідність навчати молоді кадри. Можливо, ще до З'їзду Об'єднання українців у Польщі, коли відбудуться вибори нового керівництва організації. Заплановано його на травень 2025 року. ●



Петро Тима та Стефанія Лайкош



Мирослав Купич та Мирослав Скірка



Елісавета Кремінська, Марія Туцька та Андрій Комар



Іван Пік та Роман Білас

У Польщі приєдналися до радіодиктанту національної єдності

В Україні 25 жовтня відбувся радіодиктант національної єдності 2024. Авторкою тексту радіодиктанту цього року була українська письменниця Оксана Забужко, а читав текст поет, а зараз ще й військовий Павло Вишебаба.

Нагадаємо, що радіодиктант традиційно проводять до Дня української писемності та мови. Метою події є об'єднання всіх українців як в Україні, так і за її межами, а не перевірка знань учасників.

До флешмобу традиційно долучаються теж українці в Польщі.

Радіодиктант звучав на хвилях Українського радіо та Радіо Культура наживо, його транслювали також в ефірі телеканалу Суспільне Культура.

Стационарно у Польщі до нього можна було доєднатися в Гданську, де співорганізатором виступило місцеве ОУП, також у Любліні, Варшаві та інших містах.

Цього року Всеукраїнський радіодиктант відбувся у п'ятницю, 25 жовтня, напередодні Дня української писемності та мови, який відзначали 27 жовтня.

Відбіркові конкурси «Червоної рути» – уперше в Польщі



У трьох польських містах: Варшаві, Вроцлаві та Кракові – з 25 жовтня до 16 листопада проходить відбірковий тур українського фестивалю «Червона рута».

Цього року фестиваль відбувається вже у 35-й раз. Проте вперше в його історії відбір учасників на фінал фестивалю проходив поза межами України.

Для участі потрібно було заповнити спеціальну анкету та прикріпити до неї посилання на три власні пісні українською мовою. Під час виступу дозволено виконати одну пісню іноземною мовою.

До складу журі увійшли музиканти та музикознавці. Серед них – фахівці в музиці з української громади в Польщі. Це, зокрема, диригент та композитор Роман Дрозд та художня керівниця й диригентка декількох гуртів та ансамблів Маріанна Яра.

Співорганізаторами конкурсу у Варшаві, який відбувся 25 жовтня, були Об'єднання українців у Польщі та фонд Uniters.

«Червона рута» – це щорічний український музичний фестиваль, який проводять з 1989 року. Конкурс охоплює шість жанрів: український автентичний фольклор, популярна, танцювальна, акустична, експериментальна та рокова музика.

За час існування фестивалю у ньому брали участь такі гурти, як «Воплі Відоплясова», «Плач Єремії», «Кому вниз», «Тартак», а також виконавці Ірина Білик, Андрій Кузьменко, Марічка Бурмака. Учасниками були теж музиканти з інших країн, зокрема Польщі.

Наразі невідомо, де відбудеться фінал «Червоної рути» 2025 року. Він може бути як в Україні, так і за її межами.

Фото з фейсбук-сторінки Посольства України у Польщі

Зустріч вчителів у Перемишлі



20 жовтня Українське вчительське товариство у Польщі (УВТ) – відділ у Перемишлі у співпраці з Народним домом організувало День вчителя для членів організації й українських педагогів, що живуть у місті.

Серед гостей Народного дому були вчителі-пенсіонери, усі директори Комплексу шкіл ім. Маркіяна Шашкевича в Перемишлі та директорка приватної школи англійської мови. Були теж теперішні вчителі «шашкевичівки», українські педагоги з інших шкіл міста, вчителі з пунктів навчання української мови.

«Наша ціль як освітян – передати свій досвід, щоб праця попередніх поколінь вчителів не пропала даремно, і виховати хороших наступників», – сказала Марія Стець, голова Перемиського відділу УВТ. Вона зазначила, що педагоги в Польщі також мають допомагати віднайти себе в новій реальності учням та вчителям, які зараз змушені жити за межами своєї країни.

«Тому закликаю усіх активно долучатися до нашої діяльності та організації», – додала Марія Стець.

Зустріч була нагодою для вчителів поспілкуватися та послухати історії педагогів з України про їхній досвід роботи в умовах війни. Учасники події спільно визначили план заходів на наступні місяці.

На завершення всі отримали листівки та подарунки, які власноруч зробили діти.

Фото надали організатори зустрічі

Прибирання кладовищ у Березці та Сівчині

19 жовтня відбулося прибирання колишніх греко-католицьких кладовищ у селах Березка та Сівчина біля Бірчи в Підкарпатському воєводстві. Організувала його Спілка українців «Пам'ять і спадщина». На кладовищі у Березці

зараз розташована братська могила й кілька поодиноких пам'ятників та хрестів. Поховані тут, зокрема, мирні мешканці, які були вбиті 11 квітня 1945 року. Цього дня в Березці від рук польського підпілля загинуло понад 180 українських селян, котрі, за свідченнями очевидців, були поховані в спільній могилі, що зараз міститься на кладовищі. Цього ж дня у Сівчині було вбито 26 українців. Як і в Березці, на території колишнього греко-католицького цвинтаря села Сівчина розташована братська могила кількох десятків його українських мешканців.

У Варшаві протестували проти екологічних злочинів росії



19 жовтня у столиці Польщі пройшов марш проти російського екоциду в Україні. Акція відбулася в рамках кампанії #StopEcocideUkraine, яку проводить організація UAnimals за підтримки громадської організації «Євромайдан-Варшава».

Під час акції учасники зазначили, що від російської агресії постраждало 20% природоохоронних територій України та 600 видів тварин.

– Те, що зробила росія 6 червня минулого року, не вміщається в будь-які межі чи голову, – нагадав про підрив росіянами дамби в Новій Каховці представник «Євромайдан-Варшава» Микола Петрига. – росія стала причиною того, що 100 тисяч людей були відрізані від шляху евакуації, 700 тисяч людей було без доступу до питної води. Це приблизно так, якби ми майже весь Краків відрізали від доступу до питної води. Це було неймовірне звірство.

Активісти додали, що нині 30% земель України заміновані, а це – як 58% території Польщі.

Під час події звучали промови українською та польською, а учасники акції тримали в руках плакати з написами різними мовами: «росіяни скоюють геноцид і екоцид», «Зупиніть злочини росії» та інші повідомлення про російські злочини.

Організатори акції у Варшаві закликали учасників підписати звернення до Міжнародного кримінального суду із закликом притягнути росію до відповідальності за підрив дамби Каховської гідроелектростанції. Через кілька днів після маршу в польській столиці UAnimals повідомили у фейсбуці, що вже звернулися до Міжнародного кримінального суду в цій справі.

Раніше схожі акції проводили в Австрії, Бельгії, Франції та Нідерландах.

Фото з фейсбук-сторінки UAnimals

«Буча» на столичному кінофестивалі

17 жовтня на 40-му ювілейному варшавському кінофестивалі «Warsaw Film Festival» відбулася прем'єра художнього фільму «Буча». Режисером стрічки є українець Станіслав Тіунов.

Фільм «Буча» – це перша художня кіноробота про початок російського вторгнення. Фільм заснований на реальних подіях і розповідає історію громадянина Казахстану з литовським та єврейським корінням Костянтина Гудаускаса, який врятував дві сотні українців з Бучі та інших окупованих російською армією міст під Києвом.

На широкі екрани в Україні фільм вийшов 7 листопада.

Постання першої української студентської спільноти у Вроцлаві



1 жовтня в лавах Вроцлавського університету постала перша українська студентська організація, головна мета якої – просування українських цінностей серед молоді та допомога в інтеграції українських студентів у польське середовище.

Спільнота українських студентів та академіків (Wspólnota Ukraińskich Studentów i Akademików – WUSA) має свій офіційний статут і парламент. Її структура налічує 7 виконавчих органів. Серед них – президент організації, яким став студент правничої спеціальності Данил Білецький, віцепрезидентка – студентка права Кароліна Коренберг – та п'ять керівників у справах рекрутингу, ЗМІ, інформаційно-правового простору, волонтерства та культури.

Датою офіційного заснування організації вирішено вважати 1 жовтня, хоча перші думки про створення студентської спільноти виникли рівно рік тому під час виступу українського дисидента Мирослава Мариновича на тему українсько-польських відносин. Ця подія започаткувала цикл зустрічей на чолі з професором історії Вроцлавського університету Ярославом Сирником та організатором, кандидатом наук Арсеном Яценком.

Впродовж року спільнота формувалася різнобічно: від офіційних дискусійних зустрічей та дебатів до рекреаційно-інтеграційних заходів, як, наприклад, майстер-класи з писанкарства або програмування для волонтерських зборів на допомогу військовим Збройних сил України.

Спільнота отримує підтримку оточення, що виявляється в активному залученні нових учасників з-поза меж студентства, як-от незалежний театр GAS. Особам, які не є студентами, надають звання почесного учасника спільноти. Завдяки цьому вдається не лише збагатити гроно охочих долучитися до організації, але також надати можливість кожному відповідати її критеріям й діяти пліч-о-пліч із членами цієї ініціативи.

Яна КЛЮЧЕНКОВА,
журналістка студентського Радіо Луз

Фото з архіву авторки

Більше новин читайте на сайті: nasze-slowo.pl.
Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА

Валерія ГУРЖИЙ

Культура і освіта в бомбосховищі

Під час повітряної тривоги в Україні зупиняється більшість масових заходів, лекцій та уроків у навчальних закладах. Хтось прямує до укриття, хтось ігнорує сигнал повітряної тривоги та йде гуляти вулицями або заходить у якийсь заклад та чекає на відбій там.

Культура

Я люблю відвідувати культурні заходи – музичні концерти, театральні вистави, кіносеанси тощо. Ні для кого не секрет, що є такі події, за квитками на які необхідно або «полювати» дуже довго, або купувати за декілька місяців до заходу. І коли нарешті цей довгоочікуваний день настає – збираєшся і йдеш на подію, однак у цей момент, як і більшість українців, думаєш: «Тільки б не було тривоги». Доволі цікаве спостереження. До 24 лютого 2022 року ми не те, що не замислювалися про таке під час відвідування масових заходів, а навіть не думали, що колись мріятимо про спокій хоча б під час вистави чи кіносеансу.

Якщо подія відбувається у денний час – це ще пів біди, адже у разі довгої тривоги є вірогідність, що подія продовжиться після відбою. У більшості випадків це стосується музичних концертів та вистав у театрах, адже кінотеатри такого не практикують взагалі, бо в них заплановані розклади сеансів наперед. Проте квитки у більшості випадків залишаються дійсними на наступний показ. У середньому, якщо тривога триває більше 40 хвилин, то подія не відновлюється після відбою – це стосується майже всіх культурних заходів.

Якщо ж подія відбувається у вечірній час, то тривога може негативно впливати на комфорт повернення додому, адже захід триває довше, ніж планувалося. Все ж таки більшість культурних подій відбувається саме у вечірній

час, а в українських містах діє комендантська година з 00:00, а громадський транспорт ходить у Києві, наприклад, до 22:00-23:00 в залежності від виду транспорту.

В умовах постійних можливих обстрілів та повітряних тривог українці живуть вже третій рік. Тож всі організатори подій до цього звикли і зазвичай до зупинки заходу під час тривоги ставляться відповідально. У мене був досвід, коли я прийшла на концерт джазової музики під відкритим небом, який перебила повітряна тривога. Тоді ведучий вийшов до мікрофону, повідомив усіх про оголошення тривоги та запросив до укриття, додавши, що концерт продовжиться через 10 хвилин після відбою. Щоправда, у таких випадках публіка ділиться навпіл – половина прямує до укриття, інша половина просто покидає залу і йде гуляти на вулицю.

Був у мене досвід роботи з повітряною тривоگوю й акторський. Я не професійна акторка, але періодично граю у театрі. Одну з таких вистав перервала тривога – це був доволі незвичайний досвід. Я стою на сцені, у людей в залі починають гудіти телефони, що повідомляють про тривогу. Я це чую і знаю, що скоро виставу поставлять на паузу, але продовжую грати. На сцену вийшла директорка театру, попросила людей прослідувати в укриття та пояснила, що вистава продовжиться через 10 хвилин після відбою. А мене в цей час переповнювали думки – а чи довгою буде тривога? А чи зможемо ми дограти виставу? А як її продовжувати: з того місця, де зупинилися, чи трошки раніше почати? Для мене це не робота – це надихаюче хобі, тому на кожну виставу я йду як на свято і дуже хочеться дограти кожну з них. Тривога тривала десь 20 хвилин, і після відбою повернулися не всі глядачі, а ми почали грати з початку сцени, які перервала тривога. Було неочікувано, хвилююче, але тепер наша трупна непрофесійних акторів має такий важливий досвід роботи у реаліях війни.

А як же це відбувається на професійній сцені – розповідає актор Київського театру юного глядача Ігор Іванов.

«У нас дитячий театр, є дві сцени – одна на 100 людей, інша – на 400. Людей під час тривоги виводять одразу. Поруч є укриття, до нього метрів 70. Зазвичай, якщо більше 30-40 хвилин немає відбою тривоги, то квитки залишаються дійсними, а наступного місяця оголошують про додаткову виставу. У нас було 100% повернення глядачів



«ЄрміловЦентр» в Харкові. Фото з фейсбук-сторінки



«Незламний Хаб» в Запоріжжі. Фото з фейсбук-сторінки

після тривоги лише тоді, коли школи цілеспрямовано приїжджали на виставу, то всі учні й поверталися після відбою. Також у такому разі ми можемо почекати відбою трохи довше, ніж зазвичай. Але якщо це похід з батьками до театру у вихідний день, то у такому разі після відбою тривоги не повертаються близько 10-30% від усіх глядачів», – пояснив Ігор.

За його словами, було багато випадків, коли вистава переносилася та не догравалася до кінця через довгу тривогу. Було й таке, що одну виставу тривога переривала декілька разів.

«Ми до цього звикли, просто всі роблять свою роботу. У мене була ідея запропонувати, щоб актори йшли до укриття з дітьми, але буває таке, що в тебе костюми, які не можна виносити з театру. У нас, як на мене, це трохи непродумано, було б круто, якби у цьому укритті були розмальовки чи якісь забавки для дітей», – каже актор.

З початку війни змінилися й рекламні оголошення культурних подій. Якщо приміщення, де відбуваються заходи, розташовані у підвалі або на цокольному поверсі, – про це обов'язково повідомляють, адже це означає, що навіть під час тривоги подія триватиме. Так само вказують і те, як далеко від місця проведення заходу є укриття або станція метро, а ще наголошують на тому, що під час тривоги захід зупиняється до відбою.

Тепер не рідкість і такі оголошення від закладів: «Відмінний безпечний простір в укритті для організації будь-якого івенту: зйомки кіно, реклами, бізнес-тренінг, день народження, приватні вечірки, концерт, кастинг та інше. Приміщення вміщує до 250 осіб. В наявності є базава техніка, зручні меблі, барна стійка, посуд для організації фуршету. Є генератор».

Освіта

З початку війни багато навчальних закладів функціонують у дистанційному та змішаному форматі. Якщо для старшокласників, студентів коледжів та університетів це може бути доволі зручно, то для учнів молодших класів та їхніх батьків – це досить складно.

Яна живе у Миколаєві, її донька ходила у перший клас у дистанційному форматі навчання. Дівчина розповідає, що дитині таке навчання давалося важко, вона постійно відволікалася, їй не було цікаво слухати вчительку через екран, вона навіть спочатку не розуміла, чому їй не можна вимкнути, як мультики. До цього всього додавалися й інші наслідки війни – вимкнення світла, а з ним і поганий зв'язок, через який перериваються уроки, не чути вчителя, не вантажиться відео, або навіть відмінюються уроки.

«Як на мене, страждає якість освіти. Дуже страждає. Попри старання вчительки, після уроків доводиться заново пояснювати тему. Дитина не відчула на собі шкільну атмосферу, портфель лежить новий у шафі понад рік, спіднички та блузи там же. Як наслідок – не завела друзів, школа не сприймається як щось серйозне, бо дитина взагалі не знає, що таке школа», – пояснює Яна.

Цього навчального року донька Яни пішла вже у школу офлайн, але це трошки хвилює, каже жінка. Адже Миколаїв – це місто, де спершу прилітають ворожі ракети, а потім оголошується тривога. Також з батьків взяли розписки, що у разі чого вони не матимуть претензій до школи. Під час повітряних тривог вчителі переривають освітній процес та спускають дітей в укриття. На-



Діти в укритті. Фото з фейсбук-сторінки «Хочу вчитися»

віть існує така норма, що дітей батькам під час тривоги не віддають.

«З одного боку, це правильно, адже це правила безпеки у сьогоденних реаліях, а з іншого, додає незручностей, адже у нас школа розташована далеко від дому, за дитиною треба їхати посеред робочого дня – уроки закінчуються о 13:00 – і якщо доводиться чекати на відбій, то дуже важко спланувати робочий час. Коли їдеш, ти ж не знаєш, буде тривога чи ні», – додає Яна.

Вона пояснює, що якби у місті була підземна школа, котрі зараз будують у різних регіонах, то із задоволенням обрала б її, адже у такому випадку не потрібно було б переривати уроки. В укриттях дітям не продовжують уроки, адже там немає парт, до того ж доволі голосно, адже одночасно у приміщенні перебуває багато дітей з різних класів. Коли було навчання онлайн, то урок під час тривоги можна було покинути, але можна було й залишитися, і вчителька продовжувала урок для тих дітей, які залишилися.

Наразі підземні школи в Україні вже будуються, проте, в основному, у прифронтових регіонах, де час підльоту ворожих ракет становить кілька хвилин. Відомо про початок будівництва трьох таких шкіл у різних районах Харкова, семи шкіл у Запорізькій області.

Також повідомлялося, що до будівництва підземних шкіл в Україні долучилася Литва. Так, до кінця цього року планують побудувати шість таких освітніх закладів у Миколаївській, Одеській, Запорізькій, Сумській та Чернігівській областях. Вже погодили п'ять локацій, місце розташування шостого об'єкта ще визначають, але радше за все він буде на Харківщині.

В українських університетах наразі є пари як онлайн, так і офлайн. Їхнє співвідношення залежить від обраного напрямку навчання та конкретного університету.

Аліна навчається в одному із київських університетів на магістратурі в Інституті журналістики та каже, що пари офлайн завжди зупиняються, і всі спускаються в укриття, а пари онлайн можуть зупинятися, а можуть і продовжуватися.

«Коли я минулого року вчилася на філології, то у нас взагалі майже не було онлайн-пар, а тут, на магістратурі в Інституті журналістики, порівну пар онлайн і офлайн. Під час тривог одразу призупиняються заняття. В Інституті філології викладачі продовжували проводити пари в укритті, бо там є облаштовані для цього аудиторії, і воно більш надійне. В Інституті журналістики укриття простіше, і пари у ньому не проводяться», – пояснює Аліна. ●



Анна ВІННИЦЬКА

Фото з сайту cerkiew.net.pl та з архіву сестер служебниць

У Кошаліні відзначили 50-ліття монашого дому сестер служебниць Непорочної Діви Марії

Дім на вулиці Zwycięstwa 299 у Кошаліні знає чи не кожен українець. Знають теж поляки. Саме тут 50 років тому засновано монаший дім сестер служебниць Непорочної Діви Марії, який 26 та 27 жовтня відзначив свій ювілей. Протягом двох днів було багато спогадів, слів подяки, а разом з тим – радості та зворушливих хвилин.

– До Кошаліна ми приїхали в січні 1974 року. Було холодно, а хата на вул. Zwycięstwa 299 потребувала капітального ремонту. Спочатку ми займали половину дому, й із перших днів взялися за роботу: треба було вимити підлогу, побілити стіни, а мусили це робити дуже швидко, оскільки навесні вже розпочинали катехизацію. Зразу вдалося також відремонтувати одну кімнату під каплицю, бо для нас було дуже важливим, аби мати молитовницю, де кожного дня ми відправляли утрєню і вечірню. У каплиці зберігаються мощі нашої блаженної Йосафати. Згодом отець Володимир Пирчак у каплиці служив теж щоденну літургію, – розповідає сестра Меланія Кузьо, одна з перших сестер, яка разом із сестрами Дам'яною Чепіль та Тересою Лукович приїхала до Кошаліна 4 січня



Сестра
Дам'яна Чепіль



Сестра
Тереса Лукович



Сестра
Меланія Кузьо

1974 року. Саме тоді спільнота сестер служебниць НДМ заснувала тут свій дім. Монахині прибули до Кошаліна на запрошення отця Володимира Пирчака, тодішнього пароха парафії Успіння Пресвятої Богородиці. До каплиці приходили віряни, щоб помолитися. Тут аж до 2003 року, коли після похорону отця Володимира Пирчака почали служити вже в новопобудованій церкві на вул. Niepodległości 25, відбувалися теж хрещення та навіть вінчання. Нині богослужіння в каплиці проходить раз на місяць.

Відзначення 50-ліття монашого дому сестер служебниць НДМ розпочалось з подячного молебня до Матері Божої, після якого у залі отця Володимира Пирчака, що у підвалі церкви, сестри підготували мультимедійну презентацію зі світлинами, які показали їхню всебічну роботу: духовну, молитовну, душпастирську, катехитичну, благодійну чи служіння немічним та старшим. Був і почастунок для парафіян та прибулих гостей. Натомість у неділю подячну архієрейську божественну літургію в наміренні сестер очолив владика Володимир – єпарх Вроцлавсько-Кошалінський. На святкування численно прибули також отці.

– Коли ми готувалися до цього ювілею, то насамперед для нас це було благодарення Богові за дар 50-ліття сестер у Кошаліні. Ми вдячні Богові за те, що могли цю місію сповнити, але також вдячні всім тим, з ким ми були протягом цих 50 років. Без цих людей ми були б самі та безпорадні, а підтримка Кошаліна та околиць була настільки велика, що ми справді відчували їхню любов, і це допомагало нам творити велику християнську родину. Отець Володимир Пирчак, який запросив сестер до Кошаліна, був для нас та парафіян немовби батьком. Він приходив до нас кожного дня на службу Божу, тож від самого початку ми мали в ньому духовну підтримку. Багатьох з тих, хто був на нашій дорозі, вже немає серед нас, але ми за них молимося, ми їм вдячні, а з тими, хто зараз у парафії, хочемо бути разом, хочемо їх підтримувати у спільній мандрівці до Бога. Бо наше життя – це бути поруч інших людей і йти за Христом. Блаженна Йосафата, перша наша сестра, вчить нас бути з Народом, бути з тими, хто найбільше цього потребує, бути з кожною людиною і вести її до Бога. Тому надіємося, що Бог пошле нові покликання, що буде кому працювати, – каже сестра Магдалина Ожанська, провінційна настоятелька сестер служебниць у Польщі, яка також побувала в кошалінському монашому домі. На святкування ювілею прибуло кільканадцять сестер служебниць, які у минулому теж перебували в Кошаліні.

– У нашій спільноті було багато сестер. Були й такі сестри, які немовби вказали нам шлях нашого монашого життя, як сестра Дам'яна Чепіль та сестра Леонія Лозінська. Саме вони були свідками важких часів, зокрема війни, коли загинула наша сестра Тарсікія, яку папа Іван Павло II 27 червня 2001 року під час перебування у Львові вніс до лику Блаженних. Коли радянський солдат вбив сестру Тарсікію, їй було лише 25. Згадані сестри знали також такі великі постаті нашої церкви, як митрополит Андрей Шептицький та патріарх Йосип Сліпий, і нам про них розказували, – згадує сестра Меланія Кузьо.

Сестра дякує всім за добро, відкритість й за те, що й нині віряни допомагають сестрам служити як у Кошаліні та околицях, так і тим, хто цього потребує в Україні: воїнам та українським біженцям. Сестра дякує і священникам, бо саме отці дають людям поштовх до їхньої праці:



вони заохочують вірян, а разом можна зробити набагато більше.

У Польщі існує дев'ять домів сестер служебниць, де вони працюють для наших людей, а також для хворих у Домі суспільної допомоги в Пралківцях. Загалом на сьогодні в чині сестер служебниць Непорочної Діви Марії нараховується 46 сестер, які працюють не лише у Польщі, але також у Римі в колегії святого Йосафата.

Зараз доми сестер є в Бартошицях, Ольштині, Гданську, Голеньові, Варшаві, Перемишлі, де міститься реколекційний дім, у якому відбуваються реколекції, формаційні зустрічі для молоді та родин, а також у Пралківцях, де працює Єкуменічний дім суспільної допомоги для старших людей. ●

Анна РУССУ

Фото з фейсбук-сторінки організаторів

«Свято українського кіно» у Варшаві

21 жовтня у варшавській «Кінотеці» показом стрічки «Сірі бджоли» режисера Дмитра Мойсеєва стартувала 9-та едіція кінофестивалю «Ukraina!». Протягом тижня глядачам представили 69 українських фільмів – номінантів цьогорічної конкурсної програми й переможців минулого року. Окрему секцію було присвячено кримськотатарському кіно. Серед фестивальних подій бачимо теж кінопоказ і дискусію про українську меншину в Польщі.

– «Ukraina!» – це винятковий фестиваль, який народився з цікавості. З цікавості до сусіда, його культури, щоденних проблем, прагнень, мрій, історії, – так розпочала церемонію відкриття її незмінна ведуча Яна Стемпневич. Вона нагадала, що війна росії проти України триває. Українські кінопрацівники – зараз на фронті, багато з них гине. А їхні фільми показують на фестивалі українського кіно у Варшаві, також під час цієї едіції.

Про підтримку України говорила також ініціаторка, засновниця й директорка фестивалю «Ukraina!» Беата Беронська-Лях:

– На мою думку, ми є таким культурним дипломатом. Наш фестиваль та представники кіно нагадують, що в Україні – війна. І треба Україні допомагати.

Директорка кінофестивалю анонсувала виробничу панель між українськими й польськими кінотворцями, що має сприяти їхній співпраці. Окрім згаданих дискусій про кримських татар і українську громаду в Польщі, вона згадала про зустріч щодо дезінформації:

– Для нас, і для мене особисто, дуже важливою є дискусія про дезінформацію, про засоби росії, які вона використовує, пробуючи посварити поляків та українців. Така розмова є важливою, щоб ми могли розпізнати ці маніпуляції, вміли порадити собі з ними.

Від самого початку кінофестиваль «Ukraina!» підтримує Посольство України. Беата Беронська-Лях згадувала, як тодішній посол Андрій Дешиця був дуже здивований, почувши, що вона й Мартина Лях – польки з Варшави – хочуть робити фестиваль українського кіно. Але повірив у них, і співпраця з Посольством України триває досі. Від імені цієї установи на церемонії відкриття виступила перша секретарка Лариса Сидоренко. Вона подякувала організаторам події, державним органам влади Польщі, а також польському народові, що надалі підтримує Україну. Дипломатка висловила свою повагу до українських митців, які попри війну надалі працюють і творять.

Тривалим партнером фестивалю є Український інститут у Києві, афілійований до Міністерства закордонних справ. Його представниця Анастасія Волкова запевнила організаторів у подальшій підтримці:

– Для нас було і залишається принциповим підтримувати сталі проекти, які багато років працюють на промоцію українською культури. І за ці роки нам дуже приємно побачити з нашої оптики в Україні, як фестиваль розвивається, виходить на діджитальні платформи, утворює нові партнерства, долучаючи музичні компоненти, панелі по дезінформації – усе це слугує культурній дипломатії та широкій меті.

Анастасія Волкова також закликала присутніх звернути увагу на короткометражне кіно, бо саме воно дозволяє швидко фіксувати зміни в кінематографі, показує, як українські митці рефлексують, зокрема на тему війни та поточної ситуації. Їй здається, що в цих блоках на глядачів чекає багато цікавих відкриттів.

– Українські кіномитці завжди можуть на нас розраховувати, – зі словами підтримки до своїх колег церемонію відкриття продовжив кінопродюсер, голова Польської кіноакадемії Даріуш Яблонський. Він згадав про українського режисера й колишнього політичного в'язня кремля Олега Сенцова, який зараз перебуває на першій лінії фронту. У межах цьогорічного фестивалю було представлено його документальну стрічку «Реал», котра пропонує погляд на реалії війни з перспективи режисера як безпосереднього її учасника. Даріуш Яблонський розповів також про завершення зйомок фільму Наталки Ворожбит «Демони», де Польська кіноакадемія виступає як партнер. Він сподівається, що ця робота увійде до програми наступної ювілейної едіції кінофестивалю.

Фільм «Сірі бджоли», показаний на цьогорічній церемонії з нагоди відкриття, представила його продюсерка Іванна Дядюра. Вона зазначила, що фільмування розпочалося 10 лютого 2022 року в селі Вовчоярівка Луганської області за 10 кілометрів від «сірої зони», а знімальна група жила в готелі міста Сіверсько-донецьк. Зараз цього готелю, як і більшості міста, вже немає. Іванна Дядюра згадує, що під час нічної зміни один із членів команди отримав повідомлення з попередженням негайно виїхати. Тоді, попри заперечення режисера й оператора, вона прийняла найважливіше



В центрі – директорка фестивалю Беата Беронська-Лях

рішення у своєму житті – зупинила зйомки. 22 лютого знімальна група прямувала до столиці. Фільм же вдалося завершити за рік уже під Києвом. Знято кінокартину за мотивами однойменного роману Андрія Куркова, що цього року увійшов до короткого списку Центральноєвропейської літературної премії «Ангелус». Сама ж стрічка розповідає історію двох пенсіонерів. Тільки вони залишилися у маленькому, поруйнованому війною селі, що розташоване в «сірій зоні» на сході України. Зовсім різні, коли до одного в гості приходять українські військові, а до іншого – бойовики так званих «народних республік», чоловіки намагаються співіснувати та влаштувати свій самотній побут. Проте все змінюється після появи у селі російського снайпера.

Варто додати, що супровідна програма фестивалю традиційно охоплювала дискусії, майстер-класи, виставки. Серед них – інтеграційний ранок для дітей, заняття народного співу, виготовлення ляльки-мотанки, виставки фотографій «Моя озерна» Каріни Бендковської та плакатів кіно й театру. Свій авторський майстер-клас провела акторка Римма Зюбіна. Щоб приїхати до Варшави, вона відмовилась від участі в зйомках фільму, адже її дуже зворушує те, що фестиваль із сучасним українським кіно, який розповідає про Україну, роблять поляки.

Дискусія про українську меншину в Польщі «Неочевидне/очевидне. Українці в польському кіно» відбулась у передостанній фестивальний день, 26 жовтня, в залі «Кінотеки» Палацу культури й науки. У ній взяли участь голова Союзу лемків Григорій Трохановський, історик Богдан Гук, голова кошалінського товариства «Майстер-

ня» Дарія Антошко. У відеозверненні до присутніх звернулася режисерка й акторка Оксана Терефенко. Модерував зустріч історик, колишній голова Об'єднання українців у Польщі Петро Тима. Розмова точилася довкола представлених у рамках події фільмів «Бещадські ікони» режисера Анджея Чернецького, «Юрій Новосільський – православна бабиця у католицькому домі» Адама Бортновського за сценарієм й участю Богдана Гука, «Кінець малювання принцес» Міколая Мільчарка та відеокліпу «Стукай, стукай, там ще дзвони дзвонять...» Оксани Терефенко, Шимона Кубки та Мацея Лісяка.

Завершився 9-й кінофестиваль «Ukraina!» у кінотеатрі «Атлантик» фільмом режисера Романа Бондарчука «Редакція». Картину присвячено режисеру монтажу Віктору Ониську, який загинув на фронті. Ця стрічка разом із кінороботою Марини Вроди «Степне» здобула найвищу відзнаку журі серед художніх повнометражних фільмів. Головний приз у номінації документального кіно отримала «Сентиментальна подорож до планети Параджанова» Тараса Томенка. У категорії короткометражних фільмів перемогла стрічка «Чисте небо» Марціна Кундери. Тим часом «Уроки толерантності» Аркадія Непиталюка та «Кипарис» Миколи Носка мають найвищу відзнаку від глядачів.

Від 1 до 17 листопада окремі українські стрічки, що були представлені у Варшаві, можна буде переглянути онлайн на платформі megogo.pl. Покази також заплановано в 12 польських містах, зокрема Вроцлаві, Лодзі, Гдині та інших. Організатори закликають слідкувати за їхньою програмою на сайті кінофестивалю «Ukraina!» (ukrainaff.com). •



Кадр із кінофільму «Сірі бджоли»

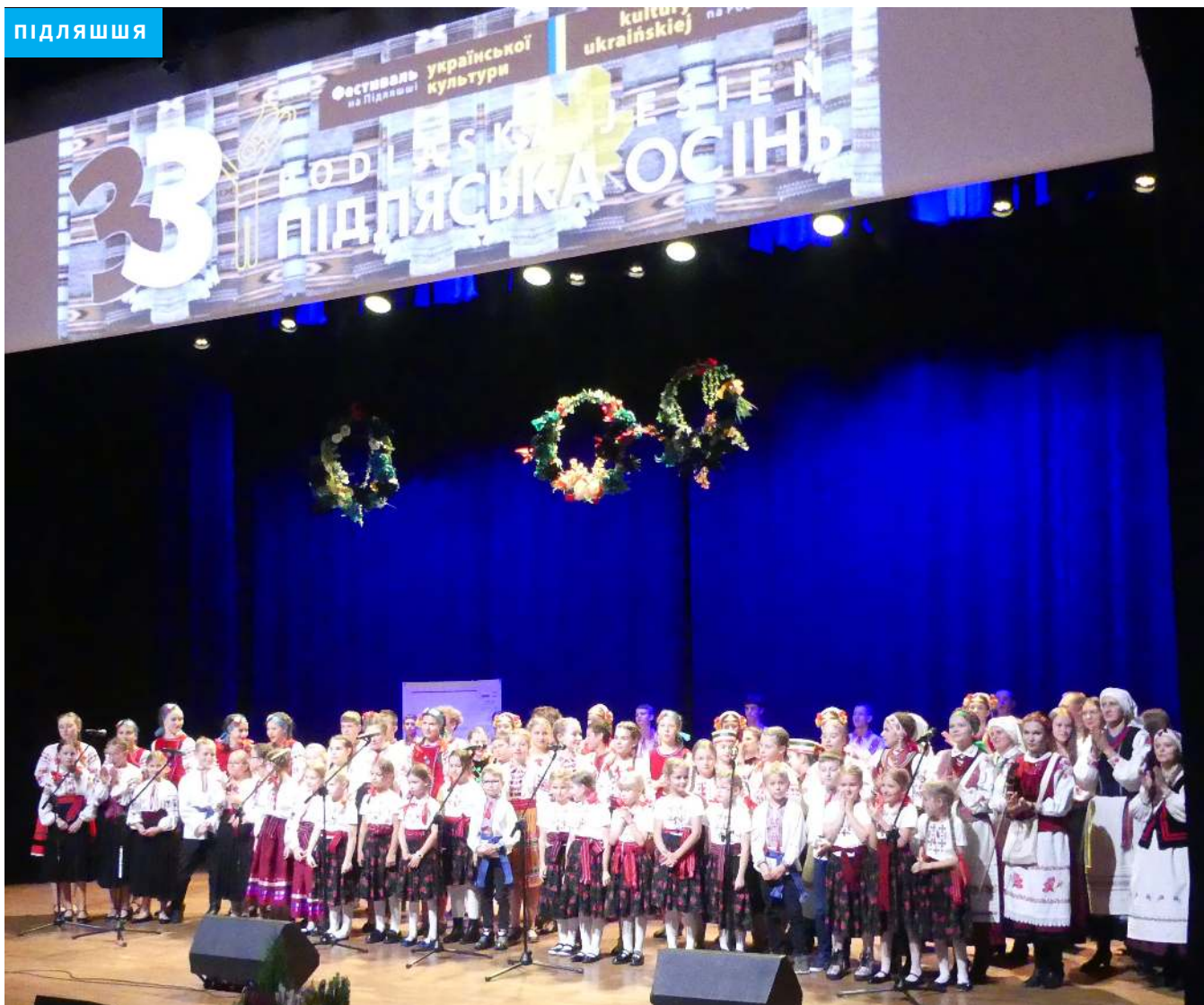


Майстер-клас народного співу



Кадр із кінофільму «Редакція»





Людмила ЛАБОВИЧ

Фото авторки статті

Театр, пісня і танець: на Підляшші відбулася «Підляська осінь»

17-20 жовтня у семи місцевостях Підляського воєводства проходив найбільший захід підляських українців – 33-й Фестиваль української культури на Підляшші «Підляська осінь».



У рамках події були презентовані театральні вистави для дітей і дорослих, відбувалися також концерти української музики у виконанні місцевих колективів та гостей з України. Окрім того, проведено «День української культури» для учнів, які вивчають українську мову як рідну у Більську-Підляському. І все це проходило в семи містах, містечках і селах на Підляшші.

Найбільш різноманітний захід українського характеру в Підляському воєводстві уже 33 роки організує Союз українців Підляшшя.

«Це одна з важливіших подій української меншини в регіоні, – пояснює голова СУП Марія Рижик, яка є водночас координаторкою заходу. – Фестиваль презентує театр, пісню і танець, і все це протягом чотирьох днів».

Постійною частиною програми є вистави для дітей, які щорічно показують актори різних лялькових театрів в Україні. Цього року маленькі глядачі у Більську-Підляському, Гайнівці, Білостоці та Черемсі змогли подивитися виставу «Жужик» про правила дорожнього руху, яку представили актори Рівненського театру ляльок. ➔

«Ми привезли виставу українською мовою і надіємось, що діти нас розуміли, – говорить Віктор Подолець, артист-ляльковод з трупи театру. – Нас просили повільніше говорити, щоб дітям було легше зрозуміти, ми так і намагалися. Ми вже приїжджали сюди на фестиваль „Підляська осінь“, але це було давно, більше 10 років тому. Взагалі до всіх відомих подій ми їздили частіше по різних фестивалях, але зараз, на жаль, немає такої можливості».

Цього року новинкою програми в Більську-Підляському була презентація вистави під назвою «Тімошка» у виконанні акторів-аматорів з Дубна, однак не з України, а з Підляшшя. П'єсу написала українською говіркою свого села Олена Алексіук та подала на конкурс «Пішемо по-своєму», що його організував Підляський науковий інститут. Драма розповідає про маловідомого художника з Дубна Тимофія Муська, якого звать «Никифором Півночі», оскільки наприкінці свого життя він жив і творив у Будинку соціальної допомоги у Суwalkах. Олена Алексіук зі своїм твором зайняла перше місце в конкурсі, а згодом активізувала жителів села, щоб українська говірка прозвучала також і на сцені. П'єса була вже декілька разів показана на Підляшші, а всі, хто її бачив, дуже позитивно оцінюють кінцевий результат.

Найяскравішою частиною «Підляської осені», як правило, є концерти української музики. Це можливість для презентації місцевих українських колективів, а також груп з регіону, які мають у своєму репертуарі українські пісні. Щорічно на заході присутні й гості з України, але з огляду на скорочення фінансування, пандемію та війну в Україні, їх не так багато, як у минулому році. Однак виконавці з України завжди є.

Кожного року концерти проходять у головних містах регіону – Білостоці, Більську-Підляському, Гайнівці і Сім'ятичах. Багато років українські артисти виступають також у Нарві.

«Ми тут зачинали з паньою Марисьюю уже давно, бо в літах 90-х, – пояснює говіркою місцевий житель Іван Филімонюк. – Тоді одбивалися великі українсько-поульські діяльогі. Мнуого люди било. Хвалімо сіету імпрезу, котора організується в Нарві, Біельську, Гайнувці, Черемсі. Ми тую традицію тримаєм і переказуєм діткам нашим».

Цього року концерт у рамках «Підляської осені» вперше відбувся у Дубичах-Церковних, селі, у якому проходить найбільш велелюдний захід підляських українців «На Івана, на Купала».

Невід'ємним елементом фестивалю є «День української куль-



тури» для дітей, які вивчають українську мову як рідну в Більську-Підляському. Початково концерт з участю гостей фестивалю відбувався у Початковій школі №4, тобто там, де існують окремі українські класи. З часом шкільний концерт перетворився на великий захід, який проводиться у Більському будинку культури для ширшої аудиторії.

«Цей концерт робимо для дітей, які вивчають українську мову, – пояснює вчителька української мови Агнешка Гіза. – Приїжджають до нас артисти з України, які завжди показують українську п'єсу, а пізніше є концерт з участю українських виконавців, нашого „Ранку“ та інших дітей, які вивчають українську мову. Для наших учнів це передусім зустріч з українською мовою. Це найважливіше».

Фестиваль «Підляська осінь» – це культурна візитка підляського українського середовища, поруч із заходом «На Івана, на Купала» в Дубичах-Церковних. Вже багато років це найбільша подія, якщо йдеться про кількість виконавців, а також територію проведення заходу. Театральні вистави та концерти проходять у головних місцевостях регіону – там, де люди розмовляють підляською українською говіркою, цінують свою культуру та не хочуть втрачати з нею контакту. ●



Леся САМЧИНСЬКА

Фото з Вікіпедії

Найвідоміший гуморист України

«Ще із часів Котляревського не сміялась Україна таким життєрадісним, таким сонячним сміхом, яким вона засміялась у творчості Остапа Вишні»

Олесь Гончар

Якби популярний гуморист і сатирик України ХХ століття Остап Вишня жив у наш час, його жарти враз би стали вірусними, гуморески цитували би у Тік-Токці, «Вишневу усмішку» запатентували як бренд, а в кав'ярнях подавали б каву з вишнею. Саме такою неймовірною була популярність Остапа Вишні в часи, коли він жив і творив. Але мало кому відомо, що саме йому довелося пережити, аби мати змогу жартувати, писати й «інфікувати» своїм невгамовним гумором читачів.



Справжнє ім'я Остапа Вишні (на фото) – Павло Михайлович Губенко. Народився він 13 листопада 1889 року на Полтавщині в бідній селянській родині. Зростав у багатодітній сім'ї, де було 17 дітей. Хлопчик швидко навчився помічати кумедне в життєвих дрібницях. Зазвичай увечері після тяжкої праці вся родина збиралася разом і хтось завжди оповідав якісь веселі історії, що й запам'яталося Павлу як найприємніші дитячі спогади.

Після закінчення сільської школи Павло здобув освіту в Київській військово-фельдшерській школі. Потім працював фельдшером у сільських та військових лікарнях. В 1919 році займав керівну посаду в управлінні Міністерства залізниць УНР. Однак мрія про творчість завжди жила в його серці, адже його справжньою пристрастю була не медицина, а гумористичний літературний жанр. Навіть у госпіталі, лікуючи тяжко хворих на тиф, юнак веселив їх анекдотами та жартами. Тож невдовзі Павло змінив медичний інструментарій на перо письменника.

Перші його публікації з'явилися на початку 1920-х років, коли Павло почав писати фейлетони для різних газет

і журналів. Тоді й народився псевдонім – Остап Вишня, який був навіяний образом козака Остапа з народної творчості, що символізував відважність, хитрість і гумор, а прізвище «Вишня» додавало до образу певної іронії. Цей псевдонім став для Павла своєрідною маскою, яка дозволяла висловлювати гострі соціальні зауваження з легкою усмішкою. Він стверджував, що його мета – не просто смішити людей, а робити це разом із ними, сміятися над життям і допомагати легше переносити труднощі.

Однією з найважливіших подій у житті Остапа Вишні стала зустріч із Володимиром Винниченком – відомим українським письменником та політичним діячем, який побачив в юнакові неперевершений талант гумористичного оповідача й заохотив його до творчості. Це дало можливість Остапу Вишні увійти в літературні кола і долучитися до діяльності літературних об'єднань «Плуг» і «Гарт», стати редактором популярного гумористичного журналу «Червоний перець», працювати в оргкомітеті Спілки письменників.

Дуже скоро Вишня стає знаним та популярним, а його жарти починає читати вся Україна. Твори молодого гумориста, який раптово і з жартами увірвався в прісно-патетичну радянську літературу, набувають такої популярності, що їх друкують окремими книгами, які одразу ж стають бестселерами. Загальний тираж складав понад 2 мільйони примірників. Упродовж десяти років українською мовою з перевиданнями виходить понад 100 книжок Остапа Вишні, а у періодичних виданнях публікується більше 2,5 тисяч творів. Це було щось неймовірне.

Що цікаво, Остап Вишня створив і придумав назву власного особливого жанру – «усмішка» – коротких гумористичних оповідань, які залишають по собі не лише посмішку, а й роздуми, такий собі різновид фейлетону та гуморески. Найпопулярнішими творами стали саме його знамениті «Вишніві усмішки» – гумористичні замальовки на різні теми. Героями творів Вишні виступають прості люди, які стикаються з різними труднощами життя й перипетіями, але з гумором їх долають. Тож, пишучи про людей і для людей, знаходячи комічне у звичному, Остап Вишня завжди був улюбленцем народу, адже своїми жартами завжди підіймав настрій. Письменник Володимир Куліш так описував гумориста: «Коли Вишня приходив до нас, то від сміху в нас довго боліли не лише роти, а й животи».

Вишню любили не лише за смішні історії, але й за людяність і турботу. Він був чуйним до друзів і навіть до незнайомих йому людей. Так, якщо десь в театрі тяжко занедужував актор, Остап Вишня прямував до відділу соціального забезпечення й «вибивав» для нього путівку на курортний відпочинок.

Письменник міцно товаришував з багатьма українськими літераторами – Максимом Рильським, Миколою Хвильовим, Володимиром Сосюрою та іншими. І коли 1931 року Рильського заарештували, Вишня примчався до Києва, щоб допомогти родині поета, а після звільнення товариша забрав його до себе в Харків на відновлення.

Остап Вишня двічі був одружений, але перший шлюбний союз із письменницею Олександрою Тимошенко був недовгим й не приніс щастя. Друга любов Вишні – актриса Варвара Маслюченко – стала не тільки його дружи-

ною, а й вірною супутницею всього життя. Побачивши її на театральній сцені у ролі Жанни Д'Арк, Остап закохався з першого погляду і запросив її на побачення. Все побачення вони проговорили про дітей – у Вишні був маленький син від першого шлюбу, а у Варвари донька. З тих пір вони не розлучалися. Їхнє кохання було сповнене взаємної підтримки й любові. Варвара підтримувала Остапа упродовж всього життя, у тому числі й в найтяжчі часи.

Твори Остапа Вишні уважно читали також у найвищих колах СРСР і в Кремлі. Кажуть, що Сталін теж іноді сміявся над «усмішками» Вишні. Однак це не врятувало письменника від майбутнього арешту. Остап Вишня був палким прихильником української мови. Його гумористичні твори – взірці живої простої народної мови, сповненої приказками та прислів'ями. Через свою творчість він зберігав і популяризував українські звичаї та традиції. Він не закликав прямим текстом до антирадянської боротьби, але його патріотизм був настільки всюдисущим, що постійно муляв очі радянській владі. Тим паче, що Вишня нерідко висміював недоліки системи, бюрократію, корупцію, чиновників, але робив це в обережній і завуальованій формі. І деякий час така обережність дозволяла залишатися письменнику в межах дозволеного цензурою.

Зрештою, 1933 року Остапа Вишню заарештували за звинуваченням у контрреволюційній діяльності. Йому інкримінували замах на II секретаря ЦК Компартії України Павла Постишева. На допитах гуморист не тільки не визнавав своєї провини, але й кепкував із суддів: «Я волю вбивати вождів на свіжому повітрі», «Ви сьогодні доручаєте мені вбити Постишева, а завтра, чого доброго, ще з'валтування Клари Цеткін мені припишете!» Але маховик радянського тоталітаризму був безжалюсним, і Вишню засудили до ув'язнення в таборах ГУЛАГу.

Коли Остапа Вишню заарештували, його дружина кинулася рятувати свого коханого – писала листи відомим письменникам, можновладцям та прокурорам, але все було марно. Тож Варвара спакувала речі, взяла дітей і поїхала за чоловіком до Комі АРСР, де оселилася в невеликому містечку поблизу колонії. Іноді їй навіть вдавалося побачити Остапа. Чотири роки вона листувалася з ним майже щодня, навіть передала чоловікові в концтабір друкарську машинку. А потім під страхом смертної кари їй заборонили приходити до письменника.

Період позбавлення волі став важким випробуванням для Остапа Вишні, але й у цих складних умовах він не втратив оптимізму: писав вірші та гумористичні замальовки, щоб підняти дух собі й іншим в'язням. Розраду також знаходив у шахах: власноруч із сухого хліба змайстрував шахову дошку разом з фігурами. Цей «мистецький витвір» до сих пір зберігає онука письменника.

У 1943 році після 10 років позбавлення волі Остапа Вишню було звільнено за щасливим випадком, адже насправді його мали розстріляти. Причиною неочікуваного звільнення став успіх УПА на фронті. На прохання письменника Олександра Довженка Микита Хрущов умовив Сталіна звільнити Остапа Вишню, щоб той своєю творчістю надихав на боротьбу з українським підпіллям та гітлерівцями. Гуморист повинен був висміяти наклепи «буржуазних націоналістів», задля чого його просто

з ГУЛАГу перевезли до кабінету письменника в Києві й наказали писати.

Після звільнення Остап Вишня не відразу відновив свою літературну діяльність. Перші роки він був психологічно та фізично виснажений, розмірковував над тим, як знайти своє місце у світі, що змінився. І саме дружина Варвара підтримувала його в цей нелегкий період і допомогла знову посміхатись та жартувати.

Поступово Вишня починає писати нові «усмішки». Тепер його нові твори стають більш глибокими, крізь сміх він показує людські переживання і соціальні реалії. Його гумор стає більш зрілим і набуває філософського змісту, але лишається таким же дотепним. Однією з особливостей тогочасного періоду його творчості стала тема мисливства. Вишня сам був пристрасним мисливцем, мав рушницю всіх калібрів і завжди ходив на полювання з гаслом: «Хай живуть зайці!» Його нова збірка «Мисливські усмішки», де автор описує «вічного мисливця», стає однією з найулюбленіших серед читачів, а за мотивами цих оповідань в 1973 році в радянський кінопрокат вийшов фільм «Ні пуху, ні пера!».

Окрім мисливства одним із захоплень письменника були собаки: він мав чимало собак, давав їм незвичні імена (наприклад, Лялька, Цацка), дресирував та отримував медалі на кінологічних конкурсах, був арбітром майже на всіх собачих виставках і змаганнях. Ще Вишня обожнював рибалити. Але часто, замість вудити сома чи коропа, письменник сидів над водою і записував свій новий твір. Також неабияк захоплювався кінськими перегонами, часто ходив на скачки і полюбляв грати на тоталізаторі. Траплялося, що програвав усі гроші, а траплялося, що отримував чималі кошти й влаштовував з цієї нагоди бенкети для друзів.

Письменник постійно був занурений у світське життя і намагався бувати всюди. Його товариш Юрій Смолич згадував, що Вишня ходив на всі театральні прем'єри і кінопокази міста, регулярно заходив до цирку за куліси до клоунів, і жодний мистецький диспут не починався до приходу Вишні, бо навіть художники й скульптори чекали саме на нього.

Окрім написання власних гуморесок Остап Вишня також перекладав твори світової і російської класики – Марка Твена, О.Генрі, Ярослава Гашека, Миколи Гоголя, Антона Чехова та інших.

Проте після таборного періоду життя літератора і його родини вже не було колишнім – за ними постійно наглядали таємні агенти, які жили у квартирі навпроти. Навіть зятя письменника завербували в агенти. Всього на Остапа Вишню було написано понад пів сотні доносів. І навіть після того, як у 1955 році письменника реабілітували, його родина продовжувала жити у стані страху та напруження аж до розпаду СРСР.

Остап Вишня пішов із життя 28 вересня 1956 року, залишивши по собі неперевершену творчу спадщину. Його ім'ям названі вулиці в багатьох містах України, створено кілька музеїв, перевидано чимало книг, знято документальний фільм, викарбовано пам'ятну монету. Життєвий шлях письменника – це наочний приклад того, що оптимізм, почуття гумору і доброзичливість дозволяють пройти складні випробування і не втратити людяність. А його гострий, але добрий гумор – незамінний помічник у часи великих труднощів і перемін. ●



Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

Фото з Вікіпедії

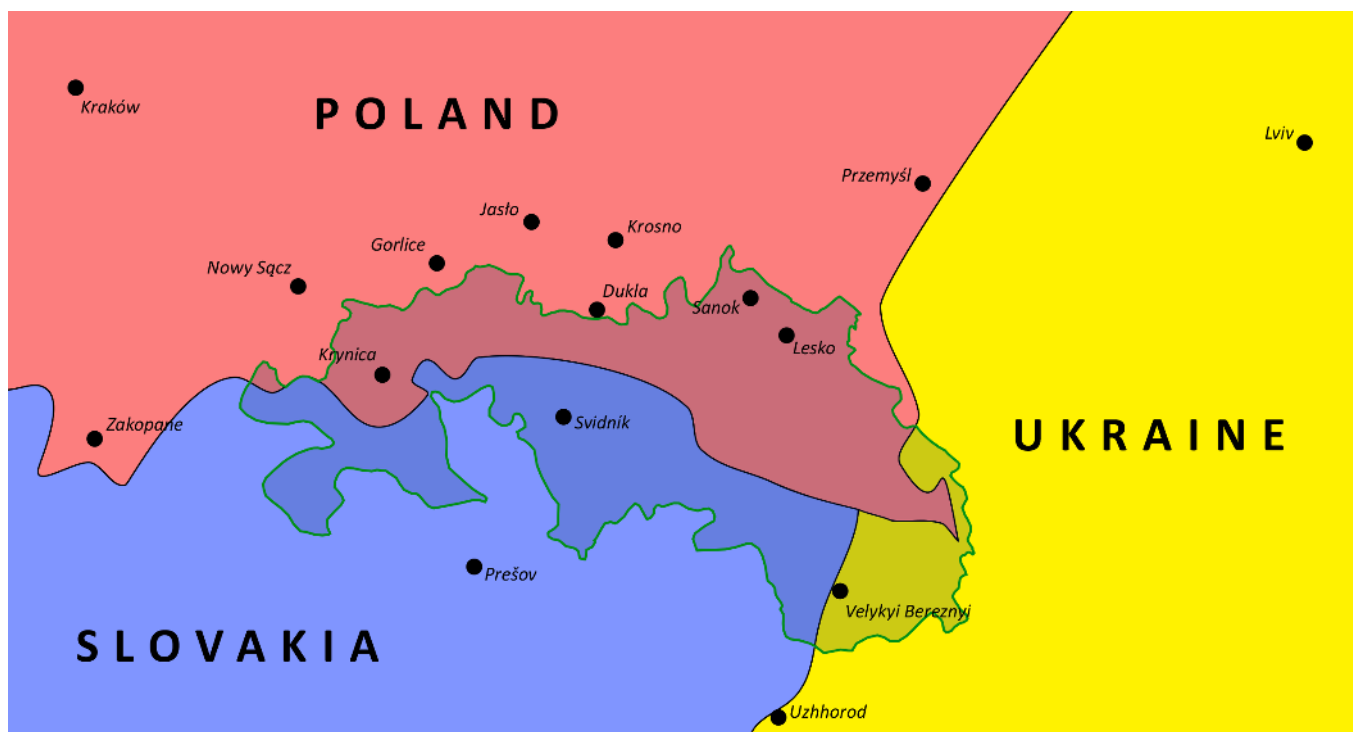
Лемкы-Фарійоны

Немало-м прочитал, але в польскомовній літературі про Лемків, з діда-прадіда жыючых в Зарічеві на Закарпатю, нигда ничего-м не нашол. Зарічево єст немалым селом, лежащым над самісім Ужом, кєд позераме на нього з Західной Лемковины, то мож речы, же находит ся юж за Ужгородом (з 30 кїльометри на північний схід од того міста). З його мешканцями стрінул єм ся на ютубі, зацікавило мя, бо жыют в нїм Лемкы-Фарійоны. Можу повісти, же виріс єм в Лемколянді, створеным Райнфусом, нобы то найкращым знавцьом лемківской історії та культуры, який границі земель наших предків на сході обрізал на Ославі. Не думам зосереджати ся на його знаню (ци незнаню) Лемковины. Фрас знає чым ся керувал, визначаючы кордоны Лемківщыны, на певно не словом «лем», котрым, найбарже на захід высунены, польскы вчени зробили Лемками. На карті, яку-м нашол на интернетнім сайті (та долучам, єст з кордонами сучасных держав), східны границі Лемковины сігают єднако поза кордоны гнешной Польщы та обнимают одокремлены од нас ищы перед II Світовом войном власно згаданым Райнфусом: Загіря, Сянік, Ліско та Долишні и Горішні Устрикы. З зарічевянами стрінул єм ся завдякы репортажови Вікторії Андрусів, з якого довідал єм ся, же мешканці того закарпацкого села до гнеска сами себе зовут Лемками. Сут живым доказом того, же нашы предкы колыси жыли медже Закопаным

(там по них остала лем *Rusinowa Polana*), а Ужом. Думам, же хоц зробили бы сме археологічны розкопкы, то на Русиновій Полянї не найдеме юж хыбальничого нашого (по Русиnah остал ся там юж лем сес топонім). Жытелі Зарічова-Зарічева (так сесе село зове ся в державній и місцевій мові), хоц в фільмовых репортажах радят по-українськы, то и так в їхній бесіді wyraзно чути звукуы неприсутны юж в сучасній, літературній, українській мові. Выходит, же зарічевяне плекают традицию своїх предків аджи в мові.

Перша писменна згадка о існуваню Зарічева походит з 1409 р., адже Зарічево в 2009 році святкувало 600-літя існуваня. Єст чарівным лемківськым селом, на ціле Закарпатя знаным пісньом, пашницьом (головно житом – адже не пшеницьом, як решта України – и тенгерицьом, адже кукурудзом), та соковитыма и солодкыма виноградами и сливныма садами. Люде жыют ту робітны и свободолюбны, щедры радісьом, та богаты неоскверненом любовіом, доброжычлывы та Богобозлывы. До того села все мож сьміло заїжджати, бо його жытелі все и каждому сут жычлывы. Каждє село має свою долю (а радше люде в нїм жыючы), а Зарічево має и душу шыроко отворену на цілий Божий світ та на Бога. Жебы познати глыбше сесых селян, треба знати одкале течут джерела Зарічева, лежащого над самісім Ужом, та познати його праосновы. Товды зрозуміеме, чом так, а не інакше тото ци сямто закарбовало ся в його жытелях, чом мают такы, а не іншы житедайны коды. Лем так мож одкодувати альфу и омегу прадавной лемківской філософії, дрімлючой в Лемках-Фарійонах.

Так по правді то хыбаль юж лем Бог знає, коли, хто и чом назвал так жителів того села, які покірні прийняли другу сесу назву, та до гнеска сами зовут ся Фарійона-



ми. Они топонім «Зарічово» транскрибують як *Заричево*, та себе зовуть *Заричувцями*. Посьлідньом деревяном лемківском хыжом того села єст музей „Лемківська садиба“, гнеска в цілім Зарічеві лем она по-старому під єдним дахом має: хыжу, стайню, боіско, пелевен та кучу. Не бракує в ней и причины, ци великого глиняного пеца з окапом. Зарічевянам в музейній хыжы удало ся зберечи купету старинных, штоденных предметів та тых ужываных лем од свята. Зарічевяне сут щырма и отвертыма людми, люблят співати, задля того лемківска пісня жыє з нима до гнеска. В репортажы зо 120-літя будовы зарічевской музейной хыжы мож почути дві прекрасны, старинны, лемківскы співанкы. Музейна садиба была родинном хыжом Петра Ковача, який підписував ся як: *Petr Kovacs*. Збудовано єй 15 жовтня 1902 рока (такий ден вирізаний єст на траґарі), а музей находить ся в ковачовій хыжы од 1985 рока. Першу, вышше згадану пісню, заспівал ансамбль *Лемківчанка*, а другу зарічевскы *Цімборкы*. Першом репортаж ся зачал, а другом скінчыл, ото они:

Перелаз, перелаз / Ход сусіде до нас / Сусідський легію – 2х / Чом не ходиш до нас / Сусідський легію – 2х / Чом не ходиш до нас // До вас бы ходити / Тебе бы любити / Я хлопец молодий – 2х / Знаю ся ганьбити / Я хлопец молодий – 2х / Знаю ся ганьбити.

Серед села дичка – го я / Обсіяна маком – чугая / Болит мя головка – єя го я / За тым єдинаком – чугая / Болит мя головка – єя го я / За тым єдинаком – чугая / Ой ты єдинаку – го я / Маю на тя дяку – чугая / Любити тя бажу – єя го я / Лем ти нич не кажу – чугая / Любити тя бажу – єя го я / Лем ти нич не кажу – чугая.¹

Правду повісти, то мене до Зарічева притягли не так Лемкы, як сесы Фарійоны. Янко, вроджений в Зарічеві, редакторці толкувал, же Фарійоны берут ся од фары, адже старинной німецькой назвы парохії/плебанії та пароха (*die Pfarrei; der Pfarrer*), котра в мовах Словаків, Чехів и Сьльонзаків існує до гнеска. Во фільмі бесіда была о барз цікавій записці, збереженій в архівах. Ото она: *Вода пришла в нocy, люде кричали, худоба ревіла, ріка несла цілы маленькы хыжочки, велика вода забрала и деревяну церковцю, а люди, які товды ся вратували и переселили ся вышше, назвали найдениками.²*

Гнешнє Зарічево єст немалым селом, перепис з 2001 р. бесідує, же жыло ту 2 279 осіб. Хыжы сесого лемківского села не тягнут ся так, як нашы на Лемковині, не мож назвати їх огнивами долгого лемківского села, тягнучого ся як ланцок. В Зарічеві хыбаль од вышше нагаданой повоні (адже деси юж од 350 років) не є єдною єдиной улиці, так, як в наших селах, тягнучой ся vzdолж річкы. Зарічево має дуже улиць, попри руслі Ужа иде лем улица *Старой Село*, вказуюча, де закладано Зарічево. Мено села вказує, же його жытелі перешли на лівий берег Ужа и зато їхнє село стало Зарічевом, а они зарічевянами, хыбаль яко перше находило ся юж за ріком Уж. В вышше наведеним записі о великій воді (яком Уж з лица землі змел старе Зарічево) цілево підчеркнул єм деякы слівця, но бо од тамтых «найденіків» юж лем крочок до Фарійонів. Пані редактор правильні повязала сесу назву (додам, же Фарійонами зовут лем жытелів Зарічева)

з фараоном, лем же ту иде не о єгипецкого царя, а о Циганів, котры прецін не так давно ишы не мали своїх хыж и табором мандрували по Божім сьвіті (так было ишы в 60-х роках XX столітя на Долишнім Шлеску). Зарічевяне, яким вода в II половині XVII столітя забрала хыжы, для жытелів сіл, лежащих поодальше од Ужа, нагадували безхыжных Циганів. Та хыбаль зато почали їх называти Фарійонами (в документі названо їх деликатнішше – *найденіками*). Наш єгомосьць в XVII столітю в книгах метрикальных того самого Ваня (*Joannesa*) раз записал як – *Cyhan*, а іншым разом тот сам Ваньо записаний остал як: *Zengari, Zingari* або *Zingarus* (то латинське мено Цигана, якого гнеска назвали бы сме Ромом). Того роду пристахів в наших селах не бракувало, барз часто занимали ся ковальським фахом. Не повіл єм найважнішшого, же єгомосьці при них нераз записували чысто інакше мено, власно – *Faraon*. Од того слівця юж лем крочок до зарічевскых Лемків-Фарійонів, котры по переході величезной воды на Ужы в другій половині XVII столітя остали безхыжниками (*ріка несла цілы маленькы хыжочки*).

Слухаючи бесіды жытелів Зарічева, адже Лемків, жыючых за ріком Уж, здогадало ся мі, же колиси в Ждыни на Ватрі купул єм книжку, до якої долучений был інтересный компакт-диск CD (якого словацькы Русине зовут *цедечком*). На жаль, не памятам єй наголовка, тямлю лем, же бесідувала о історії и культурі Русинів, мешкаючых в Словації, де єй напечатано. Кєд в моїх руках вздріл єй професор Микола Мушынка (на жаль, не так давно в Бозі упокоєний юж), який до повстаня єй причинил ся, зразу звернул мою увагу на то, же барз цінна єст не лем она, але и долучене до нєй цедечко, бо виполнене сьпіванками и оповіданнями Русинів, жыючых в околицях Ужгорода, записаным в 20-х роках XX столітя. Дома зразу-м одслухал єй и не міг єм выйти з дива, же там, земли ишы дальше на схід положеній ниж Перемишль товды ишы радили праві так, як до гнеска радить ся на західній Лемковині (а в нас Русине, жыючы за Сяном, давно юж перешли на сучасну, українську, літературну мову).

Но штож, в школі вчат, же давно тому в Європі діяла засада: *чыя влада, того релігія*, панове примушали жытелів сіл и місточок до зміны віроісповіданя та нації. Так з лица холмской землі в XX столітю (по 1905 році) счезла руска (українська) мова, праві до цна. Думам, же голосно треба повісти, же цілий час діє и інча засада, бесідуяча, же історію пишут міцнішшы. Зато на підкорених землях підручники до історії зразу сут нищени та присиланы сут новы (на тоты самы подіїи смотрачы з іншого горбка, та описуючы їх по-свому). Не од гнеска історія історії рівна не єст и не буде так довго, як довго стояти будеме твердо лем на своїм. Історія буде історіом, кєд каждый чловека стояти буде в правді, яком бы она не была. Істина єст и буде все лем єдна – ничым Бог. ●

1. «Лемківській садибі» с. Зарічево – 120 років! / ДОКЛАДНО [В:] <https://www.youtube.com/watch?v=JdsIkLaWJnc> [Доступ: 21.09.2024 р.]

2. Наводжу за фільмом Вікторії Андрусів Лемки-фаріони, хто вони? Село Зарічево, Закарпаття. Жити в горах. [В:] https://www.youtube.com/watch?v=aRr_NT0d9t0 [Доступ 21.09.2024 р.]

48. JarmaRock FEST

15-16 листопада 2024 року

Клуб В90 (Гданськ, Корабельня)

Український фестиваль **JarmaRock FEST** – це дводенна музична подія з довгою історією та традицією, яка об'єднує різноманітні жанри: від етно і фолку до року, ска, регі, фанку, джазу, попмузики. Уже втретє фестиваль відбувається під час повномасштабної війни в Україні. Протягом багатьох років JarmaRock FEST ставав майданчиком для зустрічі талановитих солістів, авторів пісень, поетів, акторів і режисерів, танцюристів, художників, митців тощо. Вони, як і ми з вами, стали на захист свого дому, коли до нього загарбницько увірвався ворог. Хтось із них захищає країну на фронті, хтось волонтерить, а дехто збирає стадіони на концертах, доносячи світу правду про несправедливу війну в Україні, та збирає кошти на підтримку українських Збройних сил. Під час цього річного фестивалю ми знову зустрінемося не просто з музичними гуртами, солістами та митцями, а з тими, хто не словом, а ділом допомагає наблизити перемогу України. Ми нагадаємо про нашу історію, нашу культуру, нашу незламність – все те, що завжди було нашим крилом і щитом. Всі разом поринемо в атмосферу, де народні мотиви гармонійно зливатимуться з сучасними ритмами і де кожен виконавець принесе щось унікальне, щось своє. На вас чекає різноманіття музичних стилів і неповторні виступи, які змусять не одне серце битися в унісон із музикою. Кожний знайде на фестивалі щось своє, але всі ми будемо об'єднані спільним духом і спільною метою. 48. JarmaRock FEST стане місцем зустрічі для тих, хто точно знає, що українську міць не зламає жодна ворожа сила.

ПРОГРАМА:

П'ЯТНИЦЯ, 15.11.2024 – 20:00
КОНЦЕРТ «МОЛОДА МУЗА»

- PELYKH – фіналіст «Голосу країни 2023»
- SANYA – учасниця «Голосу країни 2023»
- «RVAŃ» – українсько-білоруський інді-рок-гурт
- «KRYVODA» – дез-метал-гурт
- «EFIR» – лемківський музичний гурт
- DJ Ventyk

СУБОТА, 16.11.2024 – 19:00
ГОЛОВНИЙ КОНЦЕРТ

Привітання гостей

- Перформанс «Крила»
- HANNA & ВИРІЙ – рок-гурт та український хор
- ОРКЕСТР Військово-музичного центру Сухопутних військ Збройних сил України
- «KALUSH ORCHESTRA» – хіп-хоп-гурт, переможець Євробачення-2022
- «KRAMBABULA» – польсько-лемківський фолк-гурт
- DJ Ventyk

Супровідні заходи:

ArtBox – творчий простір, де майстрині різних галузей представляють свою роботу наживо.

Форум ФЕСТ – субота, 16.11.2024 – 14:00, Домівка ОУП (вул. Аксамітна 4а)

«Волонтерство в Польщі для підтримки України у боротьбі з російською агресією»

Панелісти: Дарія Антошко, Рената Романко, Оксана Карпенко, Михайло Шахмат.

Модератор – Михайло Притула.

LINE-UP:

«**RVAŃ**» – українсько-білоруський інді-панк гурт, заснований у 2020 році у Варшаві. Їхня музика – це суміш справжнього інді-панку з елементами поп-року, що надає їхньому звучанню неповторного характеру. Їхня музика експресивна та сповнена емоцій, вона має відданих фанів у Польщі та за кордоном. 19 листопада 2021 року у варшавському клубі Akwarium відбувся перший сольний концерт гурту під назвою «Droga do domu». Від лютого 2022 року тексти їхніх пісень створюються виключно українською мовою, що відображає їхні зв'язки з рідними країнами та їхню сміливу художню самобутність.

Саша Вдовиченко, псевдонім **SANYA**, – артистка, чий творчий шлях тільки починається. Вона здобула популярність завдяки участі у шоу «Голос країни 13. Європейський сезон», де вразила глядачів виконанням пісні «Чекає вдома». Під час проєкту музикантка випустила свій перший сольний трек «Спустошені», який відображає емоції українців на початку вторгнення росії. Разом із тренером Артемом Пивоваровим створила трек на вірш Ліни Костенко «Валторна», який уже набрав понад мільйон переглядів.

Влад Пелих, відомий під псевдонімом **PELYKH**, є яскравим представником нової української музики. Як фіналіст «Голосу країни 13» в команді Юлії Саніної він вразив глядачів своїм сильним голосом і емоційністю. Влад пише власні пісні, експериментуючи зі звучанням і передаючи щирі почуття та глибокі роздуми. Його музика поєднує сучасний саунд із українською душею, завойовуючи серця слухачів.

«**Kryvoda**» – дез-метал-гурт, який вирізняється унікальним поєднанням важких звучань із традиційними інструментами, як сопілка, тагельхарпа, обруч та волинка. Їхня музика переносить слухачів у світ давніх вірувань та містичних оповідей, черпаючи натхнення зі староруської літератури, особливо з періоду Київської Русі. У текстах пісень можна знайти відгомін давніх слов'янських вірувань, а звучання гурту створює неповторну атмосферу, поєднуючи брутальність дез-металу з етнічними мелодіями. «Kryvoda» – це гурт, який приносить нову якість у жанр, збагачуючи його культурними та історичними елементами.

Склад гурту «Kryvoda»: Михайло Соляр – вокал, Мірон Фіцак – сопілка, Віт Ржепецький – тагельхарпа, Богдан Волощакевич – гітара, Омелян Фіцак – бас, Рафал Хрущицький – ударні.

«**EFIR**» – лемківський музичний гурт, заснований у 2021 році Михайлом Буковським – акордеоністом – та Каріною Буковською – менеджеркою гурту. Їхня музика черпає натхнення з лемківських, українських та польських традицій,

створюючи неповторне звучання, яке може захопити кожного слухача. У творчості гурту поєднуються різні музичні стилі. Основним напрямом є фолкрок, але вони не бояться експериментувати з іншими жанрами, як регі, ска, панк та багато інших. Це робить їхню музику оригінальною та інтригуючою, а їхні виступи – справжнім музичним досвідом. Гурт давав багато концертів, зокрема на «Ватрах» у Ждині, Лугах і Михалові.

Новий, унікальний проєкт, над яким спільно працюють під керівництвом Ганни Маленької хор «Вирій» та гурт «HANNA». Це мистецьке поєднання двох світів – хорової традиції та сучасних музичних звучань – обіцяє незабутні враження.

Хор «Вирій», що діє при Gama GAK, об'єднує як вихідців з України, так і людей українського походження, народжених у Польщі. Колектив здобув численні нагороди на міжнародних конкурсах, зокрема в Іспанії та Україні. Їхня місія – збереження та популяризація української музики й культури.

Гурт «HANNA» – це польсько-українська формація, що поєднує меланхолійні етнічні мелодії з електронікою та рок-ковими гітарами. Їхня музика є емоційною розповіддю про кохання, темряву та надію, створеною в унікальній східно-європейській атмосфері.

Співпраця цих двох колективів обіцяє стати яскравою подією, яка неодмінно вразить публіку фестивалю.

«**KRAMBABULA**» – це крам із товарами, які виставляє кожен учасник колективу, та бабуля, котра співає традиції. Познанський гурт, заснований у 2014 році Петром Чухтою, охоплює у своєму репертуарі слов'янські мелодії, додаючи їм сучасного відтінку. Зустріч з їхньою музикою переносить вас у країну традиційних пісень Лемківщини, України та Польщі, де мелодика несе в собі багато емоцій. Енергія поєднується з ностальгією, традиція – з сучасністю, а слухач – з музикою. Гурт дав сотні концертів у Польщі та за кордоном, зокрема в Люксембурзі, Італії та Німеччині. Виступав на таких заходах, як «Przystanek „Woodstock”», «Kortowiada» та «Лемківська ватра» в Ждині, а також на багатьох інших культурних подіях. Гурт ділив сцену з такими виконавцями, як «LemON», «Kult», IRA і «Zakopower».

«**KRAMBABULA**» складається з: Сибіли Собчик-Гулевич – вокал, Кін'и Суханек – електрогітара, Петра Чухти – акордеон, Славка Павловського – бас-гітара, Лукаша Сімінського – ударні, Якуба Плебаняка – труба, Давида Токловича – саксофон. Гість: тромбоніст, перкусист.

Наш цьогорічний хедлайнер – гурт, який підкорив серця мільйонів фанатів по всьому світу та став символом сучасної української музичної сцени! Це справжня ікона, яка майстерно поєднує етнічні мотиви з сучасним продакшном, хіп-хопом і репом. «**Kalush Orchestra**» – переможці Євробачення-2022 з незабутньою піснею «Стефанія», відзначились співпрацею з такими артистами, як «The Rasmus», Szpaku та bbno\$. Гурт виступав на багатьох провідних майданчиках у Європі та Америці. З моменту початку повномасштабної війни в Україні вони зібрали понад 90 мільйонів гривень для підтримки Батьківщини. У 2024 році «Kalush Orchestra» оновив свою концертну програму та візуальний стиль, обіцяючи ще глибші емоції для слухачів.

Нашим другим хедлайнером буде **Військово-музичний центр Сухопутних військ Збройних сил України**. Центр, заснований у 2003 році, швидко здобув визнання серед найкращих військових ансамблів завдяки талановитій команді. Він виконує музику різних жанрів – від класики до сучасних композицій. На нашому фестивалі вони виступлять у не менш захопливому, але дещо іншому образі, що обіцяє нові емоції та враження для всіх слухачів. Центр є постійним учасником військових парадів на День Незалежності та активно бере участь у фестивалях, підтримуючи гармонію між армією та народом. Їхня музика отримала визнання на багатьох міжнародних фестивалях. З 2014 року Центр Сухопутних військ ЗСУ підтримує військових на фронті своїми концертами. За час повномасштабного вторгнення вони організували понад 250 виступів у зонах бойових дій. Центр також працює над реабілітацією військових, використовуючи музику для відновлення душевного стану, і продовжує підтримувати український народ у боротьбі за свободу.

Квитки: turnup-tickets.pl/48.jarmarock

Фестиваль проходить під почесним патронатом консула України в Гданську Олександра Плодистого. Подію реалізовано завдяки дотації міста Гданськ, Поморського воєводства, міністра внутрішніх справ та адміністрації Організатор: Поморський відділ Об'єднання українців у Польщі, Театр «Навпаки», TYNKA Медіапартнерство: Radio Gdańsk, тижневик «Наше слово», портали: Trojmiasto.pl; ua.p; Nashapolsha.pl

Наше Слово Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: **biuro redakcji** – tel./fax 22 677-88-10, +48 510-162-854, redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46, redakcja – 22 677-84-45. **E-mail:** redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl Internet: www.nasze-slowo.pl **Kolegium Redakcyjne:** Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk. **Zespół redakcyjny:** pełniący obowiązki redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy** – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), redaktor stylistyczny – Anna Russu, redaktor techniczny – Olga Michaluk, **biuro redakcji** – Katarzyna Stepan. **Współpracownicy:** Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów). **Wydawca:** Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat), E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl Internet: <http://ukraincy.org.pl> **Fotokład:** Redakcja „Nasze Slovo” **Druk:** Drukarnia „Efekt”. Nakład 2000 egz. Pismo dofinansowano ze środków budżetu państwa Związku Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa.

Konto bankowe dla wpłat w PLN: 47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD: IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa,

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD: IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196 BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa.

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji. Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy. Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji. Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Statki wyrażają точку zору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ

48. JARMAROCK FEST

15-16 XI 2024
KLUB B90, GDAŃSK



KALUSH ORCHESTRA

ВІЙСЬКОВО-МУЗИЧНИЙ ЦЕНТР СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

RVAŃ HANNA & ВИРІЙ EFIR KRAMBABULA KRYVODA SANYA PELYKH

Супровідні заходи:

FORUM FEST
ARTBOX

КВИТКИ:

<https://turnup-tickets.pl/48jarmarock>

FB: JarmaRockFEST

Patronat
honorowy:



Organizatorzy:



Partnerzy:



Gremi Personal



Dofinansowano ze środków:



WOJEWÓDZTWO
POMORSKIE

Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji

Sponsor:



GRUPA ORLEN

Patronat medialny:

Radio Gdańsk

Наше Село

trojmiasto.pl

Наша Польща

